

توجیه دفاعی اقتصادی و فنی احداث مرکز بازسازی ماشین‌الات

مجری طرح: پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس
کارفرما: اداره لجستیک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
سال اجرای طرح: ۱۳۷۳
مسئول طرح: دکتر حسین صادقی

خلاصه‌ای از نتایج و کلیات تحقیق:

این تحقیق مشتمل بر ۴ گزارش است که هر گزارش از چندین بخش مرتبط تشکیل گردیده است. گزارش اول، به بررسی نتایج آمارگیری نمونه‌ای از ماشین‌الات مهندسی می‌پردازد. گزارش دوم این تحقیق شامل ۳ بخش است که در بخش اول پس از ذکر مقدمه‌ای کوتاه درباره امکان‌سنجی پروژه‌ها و مطالعه مربوط به تقاضا برای پروژه‌های تولیدی و خدماتی، به توضیح درباره روشهای بررسی تقاضا می‌پردازد که طی آن روشهایی مثل روش مصاحبه یا روش نمونه‌گیری جهت بررسی رفتار مصرف‌کنندگان، روش مطالعه و آزمون تجربی بازار، روش تحلیل رگرسیون و روش تحلیل سناریو مورد بررسی قرار می‌گیرند و در انتها بر اجرای روش تحلیل سناریو برای پیش‌بینی تقاضا جهت واحدهای تعمیرات ماشین‌الات مهندسی در این تحقیق تأکید می‌کند.

در بخش دوم گزارش به بررسی ظرفیت تعمیر و بازسازی ماشین‌الات راهسازی می‌پردازد و در انتهای این بخش، نتیجه حاصل از تحقیق بیان می‌دارد که در آن دوره تنها واحدهایی که (بجز نیروی نظامی-دفاعی کشور) بصورت عمده و فعال در امر بازسازی ماشین‌الات راهسازی فعالیت دارند عبارتند از: شرکت تولیدی صنعتی «هپکو»، شرکت خدمات فنی خیبر و تاحدی شرکت نمایندگی ماشین‌الات راهسازی کاترپیلار، که هرچند این شرکتها دولتی هستند، اما بصورت شرکتی اداره می‌شوند و از کارایی خوبی برخوردارند. و در بخش سوم از گزارش دوم به بررسی سفارشات و تعداد موارد اجرای ماشین‌الات راهسازی می‌پردازد.

گزارش سوم به ارزیابی اقتصادی احداث مرکز بازسازی ماشین‌الات می‌پردازد. بمنظور ارزیابی اقتصادی مرکز بازسازی ماشین‌الات در این پروژه از روش علمی تحلیل هزینه-فایده استفاده شده است. همچنین از آنجائیکه اطلاعات موردنیاز در این پروژه براحتمی در دسترس نمی‌باشد، لذا اطلاعات موجود در بروشورهای مربوط به شرکتهای خارجی سازنده ماشین‌الات راهسازی توأم با نتایج عملکرد مرکز تعمیر و بازسازی «شهید جان نثاری» مورد استفاده قرار گرفته است. تحلیل هزینه - فایده از دو مفهوم اساسی هزینه‌ها و منافع مستقیم و همچنین هزینه‌ها و منافع غیرمستقیم در ارزیابی اقتصادی فعالیت پروژه‌ها بهره می‌گیرد و با استفاده از نرخ‌های ترجیح زمانی مناسب (نرخ بهره زمانی) نه تنها ارزش مطلق هزینه‌ها و درآمدها، بلکه ارزش نسبی (حال) آنها را محاسبه و در نتیجه‌گیری‌های خود لحاظ می‌نماید.

البته لازم به تذکر است که مرکز بازسازی «شهید جان نثاری» بدلائل متعدد ساختاری از سیستم اطلاعاتی و مالی مناسب بهره‌مند نیست و به همین لحاظ بسیاری از اطلاعات لازم توسط کارشناسان پروژه به روشهای مختلف ارزیابی و تقویم شده است. به همین مناسبت در بررسی اولیه، جداول مالی شامل ترازنامه و صورت‌حساب سودوزیان فرضی بر اساس اطلاعات، بازسازی شده و تهیه و تدوین و نهایتاً با تاکید بروش تحلیل هزینه-فایده محاسبات لازم انجام و اطلاعات مربوط به طرف تقاضا بطور تقریبی بااستناد به گزارش ها و اسناد مورد تخمین زده شده و در قالب تحلیل سناریویی مورد استفاده قرار گرفته است.

در گزارش چهارم، مسائل فنی و هزینه‌یابی مرکز تعمیرات (بازسازی) شهیدجان نثاری مورد بررسی قرار می‌گیرد. با بررسی‌های به عمل آمده از عملکرد و گردش کار مرکز بازسازی شهیدجان نثاری که از طریق بررسی گزارشات منتشر شده، عملکرد این مرکز در سالهای ۱۳۷۰ الی ۱۳۷۲ و مراجعه حضوری به مرکز و ملاحظه مکان، نحوه کار، نحوه بهره برداری از مکان و تجهیزات و تاسیسات موجود و نیز مصاحبه با مسئولین رده‌های مختلف صورت گرفته است، وجود مسائل و مشکلات مهمی مشخص شده است. این مشکلات به طور عمده‌ای باعث کندی سرعت کار و بروز خسارات مالی و تاخیر در انجام کار می‌شود که در گزارشات عملکرد مرکز نیز با طولانی شدن بسیار زیاد مراحل مختلف توقف ماشین‌آلات و مرکز نشان داده شد. اهم این مشکلات را می‌توان به ترتیب زیر بیان کرد:

- ۱- مدیریت ضعیف مرکز و عدم برخورداری مرکز از سیستم و روش کاری مناسب که بیشتر می‌تواند به دلیل تخصص کم مدیران این مرکز در زمینه‌های لازم باشد؛
 - ۲- کمبود نیروهای متخصص در رده‌های بالا با تحصیلات کافی؛
 - ۳- گردش کار نامناسب و عدم توجه به اصلاح گردش کار متناسب با تعداد نیروها و تجهیزات و امکانات برای بهره‌برداری حداکثر؛
 - ۴- فقر تجهیزاتی مرکز از جهت تجهیزات تخصصی و فنی لازم برای انجام تعمیرات؛
 - ۵- امکانات و تاسیسات نامناسب با مقیاس تعمیرگاه مورد نظر؛
 - ۶- نبود پیگیری لازم و کافی از سوی یگانهای مالک ماشین‌آلاتی که برای تعمیر به مرکز تعمیرگاهی آورده شده‌اند؛
- بخشی از پیشنهادات ارائه شده در گزارش عبارتند از:
- ۱- اصلاح و ارتقا مدیریت از نظر تخصص و تفکر و نیز آشناسازی مدیران با اصول و مبانی مدیریت جهت افزایش بهره‌وری از طریق گذراندن دوره‌های تکمیلی آموزش مدیریت؛
 - ۲- جذب نیروهای دارای تخصص بالا همراه با ایجاد انگیزه‌های لازم برای این نیروها؛
 - ۳- آموزش‌های تکمیلی برای نیروهای موجود و نیز نیروهای جدیدی که با تخصص‌های بالاتر جذب خواهند شد؛
 - ۴- توجه مدیران به مسائل اقتصادی مرکز و نیز مسائل اقتصادی کارکنان.